

TEMOR PROXIMO A

	%
—Que Ud. o alguien de su familia sea golpeado en la calle por la policía.....	30
—Que se produzca un golpe militar en España.....	27
—Que Ud. o su familia sea detenido injustamente por la policía.....	23
—Que le toque a Ud. o a su familia verse, casualmente, envuelto en un atentado terrorista o en un tiroteo entre policía y grupos armados.....	22
—Que se desencadene una guerra civil entre los vascos.....	7
—Que sea Ud. o su familia víctima de un atentado.....	7
—Que le pidan el impuesto revolucionario.....	4

Datuak hor daude. Zer egin? Bietako bat: informazioa aintzat hartu eta ondorioak atera. Edota inkesta txarra dela erabaki, eta topikoekin jarraitu. ■ *Joan Larrinaga.*

Euskararen Eguna: binaka?

Berrogeitamar bat urte igaroak dira garai hartako «Euskararen egunak» egiten zirenetik: Arrasaten, Zumarragan, Andoainen. *Euskerazaleek* antolatutik.

Mende-erdi geroago, EKBk (Euskal Kulturaren Batzarreak) berriro antolatu du aurten Euskararen Eguna, Euskal Herri osoko herri guztietan ospatzekoa. Azken urteotan herri batean edo bestean izendatu izan dira horrela euskararen aldeko ekintza eta ospaketak; baina lekuz oso mugatuak izateaz gainera, ez dute antolatzailerik horrelako eguna instituzionaltzeko asmorik adierazi. Dena dela, ideia eta asmo bat zegoen oso zabaldurik herri-erakundeen artean, aipaturiko ekintzetan eta komunikabideetan hainbat aldiz agertu dena: *Euskararen Eguna*, Euskal Herri osoan eta urtero ospatzekoa.

Badirudi EKBk asmo horixe bereganatu besterik ez duela egin. Eta bere ekinbidearen barruan, beste hainbat ekintza-asmo baterakoiren artean, hau ere sartu du: «EKBk erabakirik dauka urtero Kultur sail guztien artean Euskararen eguna antolatzeko eta ospatzea, kultur ekintza herritar gisa. Bere ekintza bateratu nagusia horixe izango du, hain zuzen» («Euskararen plangintzarako oinarriak» in: *Jakin* 34, 1985, 162. or.).

Maiatzaren 3an egin zen Euskararen Eguna. Antolatzailerik adierazia zutenez, euskararen aldeko egun sektorialen (ikastola-

koen, alfabetatze-euskalduntzekoen, prentsakoen, etab.en) bultzatzaile eta bateratzaile izan nahi du Euskararen Egunak: kultur eta gizarte-sektore guztietako euskararen defentsarako eta berreskurapenerako ahalegin guztiei, Herri honen ibilaldi bateratu eta koordinatuaren helburua emanez.

Hiru ardatz nagusi hauen inguruan aurkeztu du EKBk urtero egingo den Euskararen Egunaren taxuera: Eskakizunak, Kultur ekintzak, Jaialdiak. Aurtengo egunaren asmo nagusia, berriaz, Euskararen Normalkuntzarako Plangintza eskatzearekin batera, herrietan eta auzoetan euskalgintzan eta euskal kultur-gintzan diharduten herri-erakundeen arteko batzarreak edo koordinazioak (EKBak) sortzea, eratzea eta finkatzea izan da.

Euskararen lehen Egunaren balantze xehea egitea ez dagokigu guri orain. EKBk berak eta prentsak egina du. Esan beharra dago, hala ere, Euskal Herri osora zabaldu ez baldin bada ere, hainbat eta hainbat hiri, herri eta auzotan kultur sail ezberdinetako lagun, talde eta elkarte anitz bateratu zirela euskararen plangintza eskatzeko eta euskara ospatzeko. Bestalde, eskola, udaletxe, egunkari, irrati, lantegi, denda eta zerbitzu sozial ugari hartu zuen esku Euskararen Egunaren ospatzean.

Egunaren alde txarrak ere aipatu beharra dago, hala ere: seguruena ez zen nahikoa astiro prestatu eguna; sakabanatuegia eta aski koordinatu gabea izan zen, herri bakoitzari bere erara antolatzeko aukera eman ondoren; eskakizun zen Plangintzaren asmoa bera ez zen nahikoa zehaztu eta argitu; Euskal Herriko eskualde guztietara ez zen zabaldu; laneko eta gizarte-zerbitzuetako mundua ez zen behar beste —ezta urrundik ere— egunaren ospatzeaz jabetu eta bertan sartu. Guzti horiek datorren urterako kontutan hartzekoak eta zuzentzekoak direla uste dut. Oraindik zabaltzekoa, indartzekoa, sakontzekoa eta finkatzekoa da Euskararen Eguna. Areago, osotzekoa da: aipaturiko hiru ardatzetatik batez ere *jaiarena* eduki dela uste dut kontutan aurten, nahiz eta eskakizunena ere aski nabarmena izan den; baina sektore ezberdinetako kultur ekintzen alderdia oso gutxi landu dela uste dut.

Lehen urratsa izan dela esan behar, aurtengoa.

Eta ondorioz zer? Handik hamabost bat egunetara kaleratu zen beste «Euskararen Eguna» baten asmoa eta eskea, Gasteizko Lege-biltzarraren barruan. Egun «instituzionala» izango omen zen hori. Maiatzaren 30ean, aurtengo aurrekontuak onartzean, erabakirik gelditu zen «Euskararen Egun instituzionala» antolatzea. 20 milioi pezeta izendatu ziren horretarako. Hurrengo eguneko prentsak zioenez, «el gobierno contactará además con las instituciones y colectivos que por razón de su actividad se verán implicados en la celebración de esta efemérides». Betor behingoz harreman hori!

Aspalditxo idatzi zuen idazle ezagun batek, euskararen eta euskal kulturaren alorreko ekintza berriak beti *binaka* kalera-zen direla Herri honetan. Tradizioari eusten diogu nonbait. «Anti-instituzionala» ote zen, bada, aurtengo Euskararen Eguna? Ez dut uste inondik ere; baina, agian, hori ere argitu behar-reakoa da, EKB bera Euskararen Eguna «instituzionalteaz» mintzatu bait zen asmoaren berri ematean bertan.

Ala Euskararen egunak Ama Birjinaren deiturak bezala ote dira, bakoitzak bere deboziokoa izendatzeko, aukeratzeko eta ospatzeko? Binaka ezezik, hirunaka eta askonaka banatzea genuke orduan, Ama Birjinaren jaiak bezala. Baina, nire ustez, Euskal Herri osorako Euskararen Egunak bakarra izan behar du, Euskara bera bakarra eta batbera eta guztiona dugulako.

Ez da ba Euskararen Egun bakarra bitan banatu nahia gertatuko hemen, «bat bitan banatzen da» delako taktika «maltzur» haren bidetik edo? Ala bai? ■ *Paulo Agirrebaltzategi*

Galizia zaila

Joan den udazkenean, Getxoko Ihardunaldi sozio-linguisti-koetan, A. Gil Hernández-en hitzaldiaren ondoren eztabaida haserrea ikusi eta entzun ahal izan genuen galegoen artean. Beren hizkuntzaren batasun-erizpideetan oso urrunduta ezezik, elkarrizketa konpongarri baterako ezinean agertu ziren batzar-kideon aurrean. Egia esan, ez gintuen arazoak sobera harritu, ezagunak bait dira euskaldunontzat ere horrelako liskarrak, eta gurekoak ez dira batere samurragoak izan. Bestalde, jakina da hizkuntzen baterakuntz uneetan antzeko gatazkak piztu ohi direna.

Anekdotak ahantzita nuenean, *I Encontros Labaca. Ponencias* liburua etorri zait eskuetara. A Coruña-n Ediciós do Castro-k argitara emandako hau galegoaren batasun-proposamen kontra-jarriak ponentzia ezberdinetan jasoz dator. Getxokoa baino urtebete lehenago ospaturiko topaketa batzutako lanak dira hemen argitara eman direnak. Kongresuko haserre ezkutuak modu nahikoa desegokian lehertu zirenean, beraz, bizi berriak ziren orduan Galizian batasun-eztabaida garratz hauek. Izan ere, Getxon aurrez aurre jarritako tesiak biltzen ditu liburuak, bi ponentzia luzetan: 1) «Que galego na Escola? Anotações para umha proposta de planificação lingüística na Galiza (Tese reintegracionista)» (13-175 or.), eta 2) «O acordo ortográfico e morfológico de 1982. Entre a utopia foneticista e as heterogra-